

Homília svätého Josemaríu: Kristovo Srdce, pokoj kresťanov

Homília svätého Josemaríu na
slávnosť Najsvätejšieho Srdca
Ježišovho. Z knihy "Ísť s
Kristom".

07.06.2024

162

Boh Otec nám v srdci svojho Syna
láskavo udeľuje *infinitos dilectionis*
thesauros (Vstupná modlitba z omše

na slávnosť Najsvätejšieho Srdca Ježišovho), nevyčerpatelné poklady lásky, milosrdenstva a dobroty. Ak chceme nájsť dôkaz o tom, že Boh nás miluje — že nielen vypočuje naše modlitby, ale že ich aj predchádza —, stačí si prečítať argumentáciu svätého Pavla: *Keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko!?* (Rim 8, 32).

Milosť obnovuje človeka zvnútra a mení ho — z hriešnika a rebela — na dobrého a verného sluhu (Porov. Mt 25, 21). A prameňom všetkých milostí je láska, ktorou nás Boh miluje a ktorú nám zjavil, nielen slovami, ale aj skutkami. Bola to Božia láska, ktorá viedla druhú osobu Najsvätejšej Trojice, Slovo, Syna Boha Otca, aby vzal na seba naše telo, čiže našu ľudskú prirodzenosť, s výnimkou hriechu. A Slovo, Slovo Boha, je *Verbum spirans amorem* (Sv. Tomáš Akvinský, *S.TH.* I, q. 43, a. 5

(cituje sv. Augustína, *De Trinitate* IX, 10)), Slovo, z ktorého pochádza láska.

Láska sa nám zjavuje vo vtelení, vo vykupiteľskom putovaní Ježiša Krista po našej zemi, až po jeho najväčšiu obeť na kríži. A na kríži sa prejavuje prostredníctvom nového znaku: *jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda* (Jn 19, 34). Voda a krv Ježiša, ktoré nám hovoria o odovzdanosti dovedenej až do krajnosti, až po *consummatus est* (Jn 19, 30), je dokonané, z lásky.

Keď sa v dnešný sviatok znovu zamýšľame nad hlavnými tajomstvami našej viery, žasneme nad tým, ako tie najhlbšie pravdy — láska Boha Otca, ktorý dáva svojho Syna, a láska Syna, ktorá ho s pokojom privádza až na Golgotu — sú vyjadrené gestami veľmi blízkymi ľuďom. Boh sa na nás neobracia s autoritou a mocou; ale približuje sa k

nám tak, že si vzal *prirodzenosť sluhu, stal sa podobným ľuďom* (Porov. Flp 2, 7). Ježiš sa nikdy nespráva odmerane či povýšenecky, hoci ho počas rokov jeho kázania niekedy vidíme nespokojného, pretože ho bolí ľudská zloba. No pri trochu pozornejšom skúmaní však ihneď zistíme, že jeho pobúrenie a hnev vychádzajú z lásky: sú pre nás opätovnou výzvou vymaniť sa z hriechu a nevernosti. *Veď nemám záľubu v smrti zomierajúceho, hovorí Pán, Jahve, preto sa obráťte a budete žiť* (Ez 18, 32). Tie slová nám objasňujú celý Kristov život a umožňujú nám pochopiť, prečo k nám prišiel so srdcom z mäsa, so srdcom, ako je to naše, a že je to presvedčivý dôkaz lásky a stále svedectvo nevýslovného tajomstva Božieho milosrdenstva.

Spoznávať Srdce Ježiša Krista

Musím sa vám zveriť s niečím, čo je pre mňa na jednej strane dôvodom k smútku, no na strane druhej výzvou k činnosti. Je to predstava, že ešte tolko ľudí nepozná Krista, a nemajú ani potuchy o nesmiernej blaženosti, ktorá nás čaká v nebi. Po zemi chodia ako slepci, naháňajúci sa za radosťou, ktorú nevedia pomenovať, alebo blúdia po cestách, ktoré ich vzdalujú od pravého šťastia. Veľmi dobre sa dá pochopiť, čo musel cítiť Apoštol Pavol v tú noc, keď mal v meste Troade videnie: *Stál pred ním akýsi Macedónčan a prosil ho: „Prejdi do Macedónska a pomôž nám!“ Hneď ako mal toto videnie, usilovali sme sa odísť do Macedónska, presvedčení, že nás Boh volá hlásať im Evanjelium* (Sk 16, 9-10).

Necítite aj vy, že Boh nás volá, že — skrze všetko, čo sa okolo nás deje — nás vyzýva hlásať dobrú zvesť o

Ježišovom príchode? My kresťania však máme tendenciu zľahčovať svoje povolanie, upadáme do povrchnosti, strácame čas neplodnými debatami a spormi. A čo je ešte horšie, nájdú sa aj ľudia, ktorí sa pokrytecky pohoršujú nad tým, ako iní ľudia prežívajú niektoré aspekty svojej viery alebo určité prejavy zbožnosti. Namiesto toho, aby sami ukázali cestu a snažili sa žiť tak, ako to považujú za správne, uchylujú sa k deštrukcii a kritike. Samozrejme, že v živote kresťanov sa môžu vyskytovať a aj sa vyskytujú nedostatky. Dôležití však nie sme my a naša bieda: jediné, na čom záleží, je on, Ježiš. O Kristovi máme hovoriť, nie o sebe.

Úvahy, ktorými sme sa teraz zaoberali, sú vyvolané istými tvrdeniami o údajnej *kríze v úcte k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu*. Žiadna taká kríza neexistuje. Pravá úcta k Najsvätejšiemu Srdcu

Ježišovmu vždy bola a je stále živá, plná ľudského i nadprirodzeného zmyslu. Jej plody boli a sú sladkými plodmi obrátenia, odovzdanosti, plnenia Božej vôle a láskyplného prenikania do tajomstiev vykúpenia.

Niečím úplne iným sú naopak prejavy prehnaného a neužitočného sentimentalizmu, bez opory v učení Cirkvi a presiaknuté pietizmom. Ani mne sa nepáčia gýčovité obrazy, také stvárnenia Najsvätejšieho Srdca, ktoré nemôžu vzbudzovať žiadnu oddanosť u ľudí so zdravým rozumom a nadprirodzeným kresťanským cítením. Nebolo by však prejavom zdravej logiky, keby sa z týchto prešlapov — ktoré sa tak či onak prežijú — vytvárali doktrinálne a teologické problémy.

Ak existuje nejaká kríza, potom je to kríza v ľudských srdciach, ktoré nedokážu — kvôli krátkozrakosti, sebecku či obmedzenému obzoru —

zachytiť nezmerateľnú lásku nášho Pána Ježiša Krista. Odvtedy, čo bola ustanovená dnešná slávnosť, nám liturgia Svätej Cirkvi ponúka pokrm pre pravú zbožnosť, keď nám v čítaní Svätej omše v texte svätého Pavla predkladá celý program kontemplatívneho života — poznanie a lásku, modlitbu a život —, ktorý sa začína úctou k Ježišovmu Srdcu. Sám Boh nás ústami Apoštola pozýva vydať sa na túto cestu: *aby Kristus skrze vieru prebýval vo vašich srdciach, aby ste zakorenení a upevnení v láske mohli so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka tajomstva, a poznať aj Kristovu lásku, presahujúcu každé poznanie, aby vás naplnila Božia plnosť celá* (Porov. Ef 3, 17-19).

Božia plnosť sa nám zjavuje a dáva v Kristovi, v Kristovej láske, v Kristovom Srdci. Veď je to srdce toho, v ktorom *telesne prebýva celá plnosť Božstva* (Kol 2, 9). Preto keď sa stráca

zo zreteľa tento veľký Boží zámer —
prúd lásky daný svetu vo vtelení,
vykúpení a na Turíce — , nie je
možné pochopiť ani nežnú lásku
Srdca nášho Pána.

164

Pravá úcta k Ježišovmu Srdcu

Všimnime si celé to bohatstvo, ktoré
je obsiahnuté v slovách „Najsvätejšie
Srdce Ježišovo.“ Keď hovoríme o
ľudskom srdci, nemáme na mysli len
city, ale celého človeka, ktorý má
svoje túžby, ktorý miluje a prichádza
do styku s inými ľuďmi. Aby sme
mohli pochopiť Božie záležitosti, tí,
ktorí zaznamenali Sväté Písmo,
používajú taký spôsob vyjadrovania,
kde je srdce súhrnom i prameňom,
vyjadrením i najväčšou hĺbkou
ľudských myšlienok, slov a skutkov.
Mohli by sme teda povedať, že človek
je hoden toľko, koľko je hodné jeho
srdce.

Pre srdce je charakteristická radosť: *moje srdce sa teší z tvojej pomoci* (Ž 12, 6); ľútosť: *srdce mi mäkne ako vosk a topí sa mi v útrobach* (Ž 21, 15); oslava Boha: *moje srdce prekypuje krásnymi slovami* (Ž 44, 2); odhodlanie počúvať Pána: *ochotné je moje srdce* (Ž 56, 8); láskyplné bdenie: *zaspala som, ale moje srdce bdelo* (Pies 5, 2); ale aj pochybnosti a strach: *nech sa vám srdce nevzrušuje! Veríte v Boha, verte aj vo mňa* (Jn 14, 1).

Srdce má schopnosť nielen cítiť, ale aj vedieť a chápať. Boží zákon sa prijíma v srdci (Porov. Ž 39, 9), v ňom zostáva zapísaný (Porov. Prís 7, 3). A Písmo ešte dodáva: *Veď z plnosti srdca hovoria ústa* (Mt 12, 34). Náš Pán vyčíta zákonníkom: *Prečo myslíte zlé vo svojich srdciach?* (Mt 9, 4). A aby zhrnul všetky hriechy, ktorých sa človek môže dopustiť, povedal: *Lebo zo srdca vychádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá,*

*smilstvá, krádeže, krivé svedectvá,
rúhanie* (Mt 15, 19).

Keď sa vo Svätom Písme hovorí o srdci, nemyslí sa tým nejaký prechodný cit, ktorý spôsobuje záplavu emócií alebo slzy. O srdci sa hovorí vo vzťahu k osobe, ktorá sa, ako nám to ukázal sám Ježiš Kristus, orientuje celá — dušou i telom — na to, čo považuje za svoje dobro: *Lebo kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce* (Mt 6, 21).

Preto keď dnes hovoríme o Ježišovom Srdci, hovoríme o istote Božej lásky a o jeho skutočnej oddanosti voči nám. Keď odporúčame úctu k Najsvätejšiemu Srdcu, odporúčame, aby sme sa k nemu utiekali celou svojou bytosťou — so všetkým, čím sme: svojou dušou, svojimi citmi, svojimi myšlienkami, slovami a skutkami, svojou prácou a svojimi radosťami —, a aby sme sa utiekali k *celému Ježišovi*.

V tomto sa teda konkrétne prejavuje pravá úcta k Ježišovmu Srdcu: v poznaní Boha a v poznaní seba samého, v pohľade na Ježiša a v utiekaní sa k Ježišovi, ktorý nás povzbudzuje, učí a vedie. V takejto úcte niet miesta pre povrchnosť človeka, ktorý keď nie je úplne ľudský, nie je potom schopný ani prijímať skutočnosť vteleného Boha.

165

Ježiš na kríži, so srdcom prebodnutým z lásky k ľuďom, je výrečnou odpoveďou na otázku o hodnote vecí a ľudí, tak, že slová sú tu úplne zbytočné. Ľudia, ich život a šťastie majú takú veľkú hodnotu, že sám Boží Syn sa vydáva, aby ich vykúpil, aby ich očistil, aby ich pozdvihol. *Ktože by nemiloval jeho tak zranené srdce?* — pýta sa v tejto súvislosti istá kontemplatívna duša. A pýta sa ďalej: *Ktože by sa neodplatil za lásku láskou? Ktože by neobjal tak*

čisté srdce? My, ktorí sme z tela, budeme splácať lásku láskou, objímeme nášho zraneného, ktorému bezbožní prebodli ruky a nohy, bok a srdce. Prosme, aby nám ráčil zviazať srdce putom svojej lásky a zraníť ho kopijou, lebo ešte stále je zatvrdilý a nekajúcne (Svätý Bonaventúra, *Vitis mystica* 3, 11 (PL 184, 643)).

Sú to myšlienky, city a rozhovory, ktorými sa zamilované duše obracali na Ježiša odnepamäti. Pre pochopenie tohto jazyka, pre skutočné poznanie toho, čím je ľudské srdce a čím je Srdce Kristovo a Božia láska, je potrebná viera a pokora. Práve vďaka viere a pokore nám mohol svätý Augustín zanechať svoj všeobecne známy výrok: *Pre seba si nás stvoril, Pane, a naše srdce je nespokojné, kým nespočinie v tebe* (Sv. Augustín, *Confessiones* 1, 1, 1 (PL 32, 661)).

Keď človek zabúda na pokoru, snaží sa privlastňovať si Boha, nie však tým Božským spôsobom, ktorý nám umožnil sám Kristus, keď povedal *vezmite a jedzte, toto je moje telo* (Porov. 1 Kor 11, 24), ale tak, že sa snaží vtesnať Božiu veľkosť do ľudskej ohraničenosti. Rozum, ten chladný a slepý rozum, ktorý nie je poznaním vychádzajúcim z viery, ani pravou inteligenciou stvorenia schopného tešiť sa z vecí a milovať ich, sa mení na nástroj bezprávia človeka, ktorý všetko podrobuje iba svojej úbohej, bežnej skúsenosti, znižujúcej váhu nadprirodzenej pravdy a ľudské srdce pokrýva škrupinou, robiacou ho necitlivým voči vnuknutiam Ducha Svätého. Tento náš obmedzený rozum by bol úplne stratený, keby tu nebola moc Božieho milosrdenstva, ktorá prelamuje hranice našej úbohosti: *A dám vám nové srdce a nového ducha vložím do vás; odstránim z vášho tela kamenné srdce a dám vám srdce z*

mäsa (Ez 36, 26). A duša znovu získava svetlo a naplňa sa radosťou z prísľubov Písma Svätého.

Veď ja poznám zámer, ktorý mám s vami, sú to myšlienky pokoja a nie súženia (Porov. Jer 29, 11), prislúbil Boh ústami proroka Jeremiáša. Liturgia vzťahuje tieto slová na Ježiša, pretože na ňom sa v celej jasnosti prejavuje, že Boh nás takto miluje. Neprichádza, aby nás odsúdil, aby nám vrhol do tváre našu úbohosť a malosť: prichádza, aby nás spasil, aby nám odpustil, aby nás zbavil viny a priniesol nám pokoj a radosť. Ak dokážeme rozpoznať tento úžasný vzťah Pána k svojim deťom, nevyhnutne sa zmenia aj naše srdcia a uvedomíme si, že pred našimi očami sa otvára úplne nová panoráma, plná nádeje, hĺbky a svetla.

Prinášať ostatným Kristovu lásku

Všimnite si však, že Boh nám nehovorí: namiesto srdca vám dám vôľu čistého ducha. Nie, on nám dáva srdce, srdce z mäsa, aké bolo aj to Kristovo. Nemám jedno srdce na to, aby som miloval Boha, a iné na to, aby som miloval ľudí. Tým istým srdcom, ktorým som miloval svojich rodičov a ktorým milujem svojich priateľov, milujem aj Krista, Otca, Ducha Svätého a Pannu Máriu. Preto budem vždy opakovať, že musíme byť veľmi ľudskí, lebo inak nebudeme môcť byť Boží.

Ľudská láska, láska na tejto zemi, ak je skutočná, pomáha nám zakúsiť aj lásku Božiu. Takto už tu ochutnáme lásku, ktorou sa budeme tešiť v Bohu, a ktorá bude medzi nami vládnuť v nebi, keď *bude Boh všetko vo všetkom* (1 Kor 15, 28). Keď začneme chápať, čo je to Božia láska, budeme cítiť

potrebu byť stále viac súcitnejší,
veľkorysejší a odovzdanejší.

Musíme odovzdávať ďalej to, čo sme dostali, učiť to, čo sme sa naučili, bez povýšenectva a s prostotou sprostredkovať aj ostatným poznanie Kristovej lásky. Každý z vás pri uskutočňovaní svojej práce, pri vykonávaní svojho povolania v spoločnosti, môže a musí premieňať svoje zamestnanie na službu. Práca, ktorá je dotiahnutá až do konca, ktorá má zdarný priebeh a prispieva k pokroku, ktorá využíva výdobytky kultúry a techniky, spĺňa významnú funkciu a je vždy užitočná pre celé ľudstvo, ak nás k nej motivuje štedrosť a nie sebeckosť, ak sa usilujeme o dobro pre všetkých a nie o vlastný prospech: ak je naplnená kresťanským zmyslom života.

Prostredníctvom svojej práce a v rámci celej siete medziľudských vzťahov musíte ukazovať Kristovu

lásku a jej konkrétne plody: priateľstvo, porozumenie, láskavosť, pokoj. Ako Kristus, ktorý po všetkých cestách Palestíny *chodil a dobre robil* (Porov. Sk 10, 38), aj vy na vašich ľudských cestách, v rodine, v občianskej spoločnosti, v bežných pracovných vzťahoch, pri kultúre a oddychu, musíte pokračovať vo veľkej sejbě pokoja. To bude najlepším dôkazom, že do vášho srdca vstúpilo Božie kráľovstvo: *My vieme, že sme prešli zo smrti do života* — píše svätý Ján apoštol — *lebo milujeme bratov* (1 Jn 3, 14).

Nikto však nemôže žiť túto lásku, ak sa ju nenaučí utvárať v škole Ježišovho Srdca. Len keď budeme hľadiť na Kristovo Srdce a rozjímať o ňom, dosiahneme to, že sa naše vlastné srdce vymaní z nenávisťi a ľahostajnosti; len vtedy budeme vedieť kresťansky reagovať na cudzie utrpenie a bolesť.

Spomeňte si na scénu, ktorú nám opisuje svätý Lukáš, keď Kristus šiel okolo mesta Naim (Lk 7, 11-17). Ježiš vidí zármutok ľudí, s ktorými sa náhodne stretáva. Mohol len tak prejsť okolo, alebo počkať, že ho zavolajú a poprosia. Lenže on nejde ďalej, ani nečaká. Prevezme iniciatívu, dojatý žiaľom vdovy, ktorá prišla o to jediné, čo jej ešte ostávalo, o svojho syna.

Evanjelista vysvetľuje, že Ježišovi jej prišlo ľúto; možno svoje dojatie prejavil aj navonok, ako pri Lazárovej smrti. Ježiš Kristus nebol a ani nie je necitlivý voči utrpeniu, ktoré sa rodí z lásky, ani sa neteší, keď sú deti oddelené od rodičov: premáha smrť, aby dal život, aby tí, ktorí sa milujú, mohli byť spolu, pričom však vyžaduje prvenstvo Božej lásky, ktorým sa musí riadiť naozajstný kresťanský život.

Kristus vie, že ho obklopuje zástup ľudí, že budú žasnúť nad týmto zázrakom a budú ho rozhlasovať po celom okolí. Pán však nevyužíva umelo túto príležitosť, aby sa zapáčil: jednoducho sa ho dotýka utrpenie tej ženy a nemôže ju nechať bez útechy. A tak k nej pristúpil a povedal: *Neplač!* (Lk 7, 13). Akoby jej tým chcel povedať: nechcem ťa vidieť v slzách, pretože som prišiel, aby som na svet priniesol radosť a pokoj. A potom prichádza na rad zázrak, prejav moci Ježiša Krista — Boha. Najskôr však bolo dojatie v jeho duši, jasný prejav nežnosti Srdca Ježiša Krista — Človeka.

167

Ak sa nebudeme učiť od Ježiša, nikdy nebudeme vedieť milovať. Ak by sme sa podobne ako niektorí ľudia domnievali, že zachovať si čisté srdce, hodné Boha, je možné len tak, že ho *neznečistíme a nepomiešame s*

ľudskými citmi, logickým dôsledkom by bolo, že by sme boli necitliví voči utrpeniu druhých. Boli by sme schopní len akejsi *oficiálnej charity*, suchej a bez duše, nie však skutočnej lásky Ježiša Krista, ktorá je láskavá a ľudsky teplá. Preto neschvaľujem tie pomýlené teórie, ktoré sú len smutnými výhovorkami slúžiacimi na zvedenie ľudských srdc, ich odlúčenie od Boha a ich privedenie k zlým príležitostiam a do zatratenia.

V dnešný sviatok by sme mali prosiť Pána, aby nám dal dobré srdce, schopné súcitu s ľudským utrpením, schopné pochopiť, že na trápenia, ktoré sprevádzajú a neraz aj sužujú človeka na tomto svete, je skutočným balzamom láska, láska k blížnemu. Všetky ostatné útechy sotva poslúžia len ako dočasná úľava, aby sa sebou neskôr zanechali trpkosť a beznádej.

Ak teda chceme druhým pomáhať, musíme ich milovať — a to

zdôrazňujem — láskou, ktorá sa prejavuje v porozumení, obetavosti, náklonnosti a dobrovoľnej pokore. Tak pochopíme, prečo sa Pán rozhodol zhrnúť celý Zákon do tohto dvojitého prikázania, ktoré je v skutočnosti prikázaním jediným: milovať Boha a milovať blížneho, celým naším srdcom (Porov. Mt 22, 40).

Možno si teraz pomyslíte, že niekedy my, kresťania — nie tí druhí: ty a ja — zabúdame aj na to najzákladnejšie plnenie tohto záväzku. Možno si spomeniete na toľké nespravodlivosti, ktoré sa nenapravujú, na neprávosti, ktorými sa nikto nezaoberá, na prípady diskriminácie, ktoré sa prenášajú z generácie na generáciu, bez toho, že by sa vec riešila už v zárodku.

Nemôžem a ani nemám dôvod navrhovať vám nejaké konkrétne riešenia týchto problémov. Ale ako

Kristov kňaz mám povinnosť pripomenúť vám, čo hovorí Sväté Písmo. Dobre sa zamyslite nad tou chvíľou súdu, ktorú nám opísal sám Pán Ježiš: *Odídte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovej a jeho anjelom! Lebo som bol hladný a nedali ste mi jesť; bol som smädný, a nedali ste mi piť; bol som pocestný, a nepritúlili ste ma; bol som nahý, a nepriodeli ste ma; bol som chorý a vo väzení, a nenavštívili ste ma* (Mt 25, 41-43).

Človek alebo spoločnosť, ktorá nereaguje na ťaživé problémy a nespravodlivosť a nesnaží sa ich zmierniť, nie je ani človekom a ani spoločnosťou podľa miery lásky Kristovho Srdca. Kresťania, zachovajúc si vždy čo možno najväčšiu slobodu pri skúmaní a praktickom uplatňovaní rozmanitých riešení problémov, by sa s logickým pluralizmom mali zhodnúť na tom, že ich úsilie má smerovať k službe

ľudstvu. V opačnom prípade ich kresťanstvo nebude Ježišovým Slovom a Životom, ale len pretvárkou a podvodom tvárou tvár Bohu a ľuďom.

168

Kristov pokoj

Musím sa však s vami podeliť ešte o jednu myšlienku: a to, aby sme bez oddychu bojovali o konanie dobra, práve preto, že vieme, ako ťažko sa my ľudia rozhodujeme presadzovať spravodlivosť, pričom ešte veľa chýba k tomu, aby bolo spolužitie medzi ľuďmi preniknuté láskou, a nie nenávisťou a ľahostajnosťou. Takisto je nám jasné, že aj keď sa nám podarí dosiahnuť rozumné rozdelenie spoločenských dobier a harmonickú organizáciu spoločnosti, nezmizne z nej bolesť spôsobená chorobami, neporozumením, osamelosťou,

smrťou milovaných osôb, a
skúsenosťou z vlastnej ohraničenosti.

Na všetky tieto trápenia má kresťan
len jednu hodnovernú odpoveď:
odpoveď, ktorá je definitívna. Je ňou
Kristus na kríži, Boh, ktorý trpí a
umiera, Boh, ktorý nám dáva svoje
srdce, kopijou prebodnuté z lásky ku
všetkým ľuďom. Nášmu Pánovi sa
protiví nespravodlivosť a odsudzuje
každého, kto ju pácha. Dopúšťa ju
však, pretože rešpektuje slobodu
každého jednotlivca. Boh, náš Pán,
nespôsobuje utrpenie ľudí, no
dovoľuje ho, pretože následkom
dedičného hriechu sa stalo súčasťou
ľudskej prirodzenosti. Predsa však ho
jeho srdce naplnené láskou k ľuďom
viedlo k tomu, aby vzal na seba —
spolu s krížom — všetky tie muky:
naše utrpenie, náš smútok, náš
nepokoj, náš hlad a smäd po
spravodlivosti.

Kresťanské učenie o utrpení nie je súborom lacných útech. Je to v prvom rade učenie o prijatí utrpenia, ktoré je fakticky neodmysliteľné od života každého človeka. Nemôžem pred vami skrývať — s radosťou, pretože vždy som kázal a snažil sa žiť podľa toho, že kde je kríž, tam je aj Kristus, láska —, že bolesť sa v mojom živote objavovala často a neraz sa mi chcelo plakať. Inokedy som zasa cítil, ako vo mne narastá znechutenie z nespravodlivosti a zla, a pociťoval som hnev z toho, že som nemohol nič urobiť a že — napriek môjmu úsiliu — som nebol schopný bezprávnú situáciu zlepšiť.

Keď vám teraz rozprávam o bolesti, nie sú to len teórie. A takisto sa nechcem obmedziť len na skúsenosti iných, keď vám potvrdím, že ak niekedy cítite, že vaša duša pred utrpením kolíše, vtedy je jediným liekom pohľad na Krista. Scéna na Kalvárii všetkým ohlasuje, že naše

trápenia budú posvätené, ak žijeme zjednotení s krížom.

Pretože všetky naše po kresťansky prežívané trápenia sa premenia na zadosťučinenie, odprosenie, na účasť na osude a živote Ježiša, ktorý z lásky k ľuďom dobrovoľne zakúsil všetky druhy bolesti a múk. Narodil sa, žil a umrel v chudobe; bol napádaný, urážaný, zneuctovaný, očierňovaný a nespravodlivo odsúdený; poznal zradu a útek svojich učeníkov; zakúsil samotu a trpkosť trestu a smrti. Teraz Kristus ďalej trpí vo svojich údoch, v celom ľudstve na tejto zemi, ktorého je Hlavou, Prvorodeným a Vykupiteľom.

Utrpenie má v Božích plánoch tiež svoje miesto. Taká je skutočnosť, hoci nás stojí pochopiť ju. Aj Ježišovi Kristovi ju ako človekovi bolo ťažko znášať: *Otče, ak chceš, vezmi odo mňa tento kalich! No nie moja, ale tvoja vôľa nech sa stane!* (Lk 22, 42). V

napätí medzi utrpením a prijatím
Otcovej vôle ide Ježiš na smrť s
pokojom a odpúšťa tým, ktorí ho
pribíjajú na kríž.

A práve toto nadprirodzené prijatie
utrpenia je zároveň najväčším
víťazstvom. Ježiš, umierajúc na kríži,
premohol smrť. Boh zo smrti získava
život. Postoj Božieho dieťaťa
neznamená rezignáciu pred
tragickým osudom, ale je to pocit
uspokojenia toho, kto už cíti
predchuť víťazstva. V mene tejto
víťaznej Kristovej lásky sa my
kresťania musíme vydať na všetky
cesty zeme, aby sme tam svojimi
slovami a skutkami rozsievali pokoj a
radosť. Musíme bojovať — v boji
pokoja — proti zlu, proti
nespravodlivosti, proti hriechu, a tak
ohlasovali, že súčasná podoba
ľudského života nie je konečná; a že
Božia láska, prejavená v Kristovom
Srdci, prinesie ľuďom slávne
duchovné víťazstvo.

Už sme si pripomenuli udalosti z Naimu. Mohli by sme uviesť aj ďalšie, pretože Evanjeliá sú plné podobných scén. Tieto príbehy dojímali a vždy budú dojímať ľudské srdcia: neznázorňujú len úprimné gesto človeka, ktorý sa zľutuje nad svojimi blíždymi, ale predovšetkým predstavujú zjavenie nesmiernej Pánovej lásky. Ježišovo Srdce je srdcom vteleného Boha, Emanuela, Boha s nami.

Cirkev zjednotená s Kristom sa rodí z jeho prebodnutého Srdca (Por. hymnus k 1. vešperám zo slávnosti Najsvätejšieho Srdca Ježišovho (Liturgia horarum, sv. 3. Typis Polyglottis Vaticanis)). Z tohto dokorán otvoreného srdca sa nám dáva život. Ako na tomto mieste nespomenúť, čo i len krátko, sviatosti, skrze ktoré v nás Boh pôsobí a robí nás účastnými na

Kristovej vykupiteľskej moci? Ako si s osobitnou vďačnosťou nespomenúť na Najsvätejšiu sviatosť oltárnu, svätú obetu Kalvárie, na jej neustále nekrvavé sprítomňovanie v našej omši? Ježiš sa nám dáva za pokrm; a pretože k nám prichádza, všetko sa mení a naše bytie získava nové sily — pomoc Ducha Svätého — ktoré naplňajú dušu, prenikajú naše činy, náš spôsob myslenia a cítenia. Kristovo Srdce je pokojom kresťanov.

Odovzdanosť, ktorú od nás Pán žiada, sa nezakladá len na našich túžbach a našich silách, často nedostatočných a slabých: opiera sa predovšetkým o milosti, ktoré pre nás získala láska srdca Boha, ktorý sa stal Človekom. Preto môžeme a musíme vytrvať vo svojom vnútornom živote detí nášho Otca, ktorý je na nebesiach, bez toho, aby sme dali priestor malomyselnosti a skleslosti. Rád povzbudzujem k rozjímaniu nad tým, ako kresťan vo svojom každodennom, všednom

živote, v tých najobyčajnejších detailoch, v bežných okolnostiach svojho normálneho dňa praktizuje vieru, nádej a lásku. Práve tu spočíva podstata konania duše, ktorá počíta s Božou pomocou, a ktorá v uskutočňovaní týchto teologálnych čností nachádza radosť, silu a vyrovnanosť.

Takéto sú plody Kristovho pokoja, pokoja, ktorý nám prináša jeho Najsvätejšie Srdce. Pretože — povedzme to ešte raz — Ježišova láska k ľuďom je jednou nepreskúmateľnou súčasťou Božieho tajomstva, lásky Syna k Otcovi a Duchu Svätému. Duch Svätý, zväzok lásky medzi Otcom a Synom, nachádza v Slove ľudské srdce.

O týchto základných skutočnostiach našej viery nie je možné hovoriť bez toho, aby sme neupozornili na ohraničenosť nášho rozumu a veľkosť Zjavenia. No hoci nemôžeme tieto

pravdy obsiahnuť, hoci nad nimi náš rozum zostane v úžase stáť, pokorne a pevne im veríme: vieme, opierajúc sa o Kristovo svedectvo, že je to tak. Že láska sa z lona Najsvätejšej Trojice rozlieva na všetkých ľuďí skrze lásku Ježišovho Srdca.

170

A preto žiť v Ježišovom Srdci a úzko sa s ním zjednotiť znamená stať sa príbytkom Boha. *A kto miluje mňa, toho bude milovať môj Otec* (Jn 14, 21), povedal nám Pán. A Kristus i Otec, v Duchu Svätom, prichádzajú do duše a robia si v nej príbytok (Porov. Jn 14, 23).

Ak chápeme — hoci len v malej miere — tieto základné pravdy, náš spôsob života sa zmení. Budeme pociťovať hlad po Bohu a prijmemme za svoje slová žalmu: *Bože, ty si môj Boh, už od úsvitu sa viniem k tebe. Za tebou prahne moja duša, za tebou túži moje telo; ako vyschnutá, pustá zem*

bez vody (Ž 62, 2). A Kristus, ktorý v nás vzbudil tieto túžby, nám vychádza v ústrety a hovorí: *Ak je niekto smädný, nech príde ku mne a nech pije* (Porov. Jn 7, 37). Ponúka nám svoje Srdce, aby sme v ňom našli náš odpočinok a našu silu. Ak prijmeme jeho volanie, presvedčíme sa, že jeho slová sú pravdivé: náš hlad a smäd vzrastú do takej miery, že zatúžime, aby si Boh v našom srdci urobil miesto odpočinku, a aby od nás neodnímal svoje teplo a svetlo.

Ignem veni mittere in terram, et quid volo nisi ut accendatur? Oheň som prišiel vrhnúť na zem; a čo chcem? Len aby už vzplanul! (Lk 12, 49). Trochu sme sa priblížili k ohňu Božej lásky; dovoľme, aby jeho plameň zmenil náš život, pociťujme zápal šíriť tento *Boží oheň* až na samý kraj zeme a priblížiť ho aj tým, ktorí žijú okolo nás: aby aj oni spoznali Kristov pokoj a s ním našli svoje šťastie.

Kresťan, ktorý žije zjednotený s
Ježišovým Srdcom, nemôže mať iné
ciele, než je pokoj v spoločnosti,
pokoj v Cirkvi, pokoj vo vlastnej duši;
Boží pokoj, ktorý sa naplní, keď k
nám príde jeho kráľovstvo.

Mária, *Regina pacis*, Kráľovná pokoja,
ty si mala vieru a uverila si, že sa
splní Anjelovo posolstvo, pomáhaj
nám rásť vo viere, byť pevnými v
nádeji a prehĺbovať našu lásku. Lebo
práve to chce dnes od nás tvoj Syn,
keď nám ukazuje svoje Najsvätejšie
Srdce.

.....